

AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA
VIJEĆE ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA

**NACRT PRIJEDLOGA UREDBE O SPORAZUMIMA
MALE VRIJEDNOSTI**

Zagreb, 25. veljače 2004.

Na temelju članka 13. stavka 3. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja ("Narodne novine", broj 122/2003), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 2004. godine, donijela

UREDBU O SPORAZUMIMA MALE VRIJEDNOSTI

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Uredbe

Članak 1.

(1) Ovom se Uredbom propisuju uvjeti kojima sporazumi male vrijednosti moraju udovoljavati te ograničenja ili odredbe koje takvi sporazumi ne smiju sadržavati.

(2) Na sporazume male vrijednosti iz članka 13. stavka 2. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (u daljnjem tekstu: Zakon), koji udovoljavaju uvjetima iz ove Uredbe, ne primjenjuju se odredbe Zakona o zabranjenim sporazumima.

Značenje pojmova

Članak 2.

U smislu ove Uredbe pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

- a) **Agencija** je Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja,
- b) **Zakon** je Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja;
- c) **sporazum** je ugovor, pojedina odredba ugovora, izričiti ili prešutni dogovor, usklađeno djelovanje, odluke udruženja poduzetnika,
- c) **proizvodi** su robe i/ili usluge,
- d) **sporazum male vrijednosti** je sporazum iz članka 13. stavka 2. Zakona koji udovoljava uvjetima iz ove Uredbe,
- e) **poduzetnik pod kontrolom drugog poduzetnika** ili **povezani poduzetnici** su poduzetnici u smislu članka 5. Zakona,
- f) **mjerodavno tržište** određuje se kao tržište određene robe i/ili usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti poduzetnika na određenom zemljopisnom području, u smislu članka 7. Zakona i propisa donesenog temeljem Zakona.

II. UVJETI KOJIMA SPORAZUMI MORAJU UDOVOLJAVATI

Tržišni udjel

Članak 3.

(1) Sporazumom male vrijednosti, u smislu članka 13. stavka 2. Zakona, smatra se sporazum u kojem je zajednički tržišni udio sudionika sporazuma i poduzetnika pod njihovom kontrolom neznan.

(2) Pod neznatnim tržišnim udjelom, u smislu stavka 1. ovoga članka, podrazumijeva se:

a) ukupan tržišni udjel sudionika sporazuma i poduzetnika pod njihovom kontrolom koji nije veći od deset posto (10%) na bilo kojem mjerodavnom tržištu na kojem sporazum proizvodi učinke, i to u slučaju kada je sporazum sklopljen između poduzetnika koji su stvarni ili potencijalni tržišni takmaci na bilo kojem od tih mjerodavnih tržišta, ili

b) tržišni udjel bilo kojeg sudionika sporazuma ili poduzetnika pod njihovom kontrolom nije veći od petnaest posto (15%) na mjerodavnom tržištu na kojem sporazum proizvodi učinke, i to u slučaju kada je sporazum sklopljen između poduzetnika koji nisu stvarni ili potencijalni tržišni takmaci na navedenom mjerodavnom tržištu, ili

c) tržišni udjel bilo kojeg sudionika sporazuma ili poduzetnika pod njihovom kontrolom nije veći od deset posto (10%) na mjerodavnom tržištu na kojem sporazum proizvodi učinke, i to u slučaju kada nije moguće utvrditi je li taj sporazum sklopljen između poduzetnika koji su stvarni ili potencijalni tržišni takmaci ili između poduzetnika koji nisu stvarni ili potencijalni tržišni takmaci na navedenom mjerodavnom tržištu.

Tržišni udjel kod paralelne mreže sporazuma

Članak 4.

(1) U slučajevima kada se na mjerodavnom tržištu tržišno natjecanje ograničava ili narušava kumulativnim učinkom sporazuma o prodaji proizvoda koje su sklopili različiti dobavljači ili distributeri, odnosno u slučaju postojanja paralelne mreže sporazuma koje imaju sličan učinak na tržištu, neznatnim tržišnim udjelom za sudionike sporazuma i njihove povezane poduzetnike, utvrđen u smislu članka 3. ove Uredbe, smatra se tržišni udjel od pet posto (5%), kako za sporazume sklopljene između stvarnih ili potencijalnih tržišnih takmaca, tako i za sporazume sklopljene između poduzetnika koji nisu stvarni ili potencijalni tržišni takmaci.

(2) Smatra se da pojedini dobavljači ili distributeri s tržišnim udjelom koji nije veći od pet posto (5%) na mjerodavnom tržištu ne doprinose značajno kumulativnom učinku ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja u smislu stavka 1. ovoga članka.

(3) Smatra se da nije vjerojatno postojanje značajnog kumulativnog učinka paralelne mreže sporazuma koji imaju sličan učinak na narušavanje, ograničavanje ili sprječavanje tržišnog natjecanja ako je manje od trideset posto (30%) mjerodavnog tržišta obuhvaćeno tom paralelnom mrežom sporazuma.

Članak 5.

Smatra se da sporazumi značajno ne narušavaju, ograničavaju ili sprječavaju tržišno natjecanje ako se tržišni udjeli sudionika sporazuma i njihovih povezanih poduzetnika utvrđeni, u smislu članka 3. i 4. ove Uredbe, tijekom dvije uzastopne kalendarske godine ne povećaju za više od dva posto (2%).

III. OGRANIČENJA ILI ODREDBE KOJE SPORAZUMI NE SMIJU SADRŽAVATI

Teška ograničenja tržišnog natjecanja

Članak 6.

Sporazumi koji unatoč neznatnom tržišnom udjelu sudionika sporazuma i njihovih povezanih poduzetnika, u smislu članka 3., 4. i 5. ove Uredbe, sadrže odredbe koje se smatraju teškim ograničenjima tržišnog natjecanja iz članka 7. i članka 8. stavka 1. ove Uredbe, odnosno odredbe kojima se značajno narušava, ograničava, ili sprječava tržišno natjecanje, ne smatraju se sporazumima male vrijednosti na koje se primjenjuje ova Uredba.

Teška ograničenja u sporazumima između tržišnih takmaca

Članak 7.

Teškim ograničenjem tržišnog natjecanja iz članka 6. ove Uredbe, u sporazumima sklopljenim između stvarnih ili potencijalnih tržišnih takmaca, sukladno članku 3. stavku 2. točkama a) i c) ove Uredbe, smatraju se ograničenja koja izravno ili neizravno, samostalno ili zajedno s ostalim čimbenicima pod kontrolom ugovornih strana, imaju za cilj:

- a) utvrđivanje cijena kod prodaje proizvoda trećim stranama,
- b) ograničavanje proizvodnje ili prodaje,
- c) podjelu tržišta ili kupaca.

Teška ograničenja u sporazumima između poduzetnika koji nisu tržišni takmaci

Članak 8.

(1) Teškim ograničenjem tržišnog natjecanja iz članka 6. ove Uredbe, u sporazumima sklopljenim između poduzetnika koji nisu stvarni ili potencijalni tržišni takmaci, u smislu članka 3. stavka 2. točke b) i c) ove Uredbe, smatraju se ograničenja koja izravno ili neizravno, samostalno ili zajedno s ostalim čimbenicima pod kontrolom ugovornih strana, imaju za cilj:

- a) ograničavanje prava kupca da slobodno određuje prodajnu cijenu proizvoda, što ne isključuje dobavljača da odredi najvišu prodajnu cijenu ili preporuči

prodajnu cijenu, pod uvjetom da nije riječ o fiksnim ili minimalnim prodajnim cijenama, koje su rezultat izvršenog pritiska, ili poticaja od bilo koje ugovorne strane,

b) ograničavanje područja na kojem kupac može prodavati proizvode iz sporazuma, ili ograničavati prodaju ugovorenih proizvoda određenoj skupini potrošača,

c) ograničavanje članovima unutar sustava selektivne distribucije koji djeluju na razini maloprodaje, aktivne ili pasivne prodaje proizvoda krajnjim korisnicima, ne isključujući mogućnost zabrane članu unutar sustava selektivne distribucije da djeluje izvan ovlaštenog poslovnog prostora,

d) ograničavanje međusobne opskrbe proizvodima između distributera unutar sustava selektivne distribucije, uključujući i ograničenja između distributera koji djeluju na različitim razinama trgovine,

e) ograničavanje dobavljača dijelova, koji te dijelove prodaje kupcu radi ugradnje u novi proizvod, pri prodaji tih dijelova, kao rezervnih dijelova, krajnjim korisnicima ili serviserima, ili drugim pružateljima usluga, koje kupac nije ovlastio za popravak ili servisiranje njegovih proizvoda.

(2) Iznimno od stavka 1. točka b) ovoga članka, neće se smatrati teškim ograničenjima tržišnog natjecanja ograničenja koja imaju za cilj:

a) ograničavanje izravnom kupcu aktivne prodaje proizvoda na isključivo dodijeljenom području ili isključivoj skupini kupaca koji su rezervirani za dobavljača, odnosno na području ili skupini kupaca koje je dobavljač isključivo ustupio za prodaju drugom kupcu, pod uvjetom da takvo ograničenje ne onemogućuje daljnju prodaju proizvoda od strane neizravnog kupca,

b) ograničavanje kupcu, koji djeluje na razini veleprodaje, aktivne i pasivne prodaje proizvoda krajnjim korisnicima,

c) ograničavanje članovima unutar sustava selektivne distribucije aktivne i pasivne prodaje proizvoda neovlaštenim distributerima,

d) ograničavanje kupcu aktivne ili pasivne prodaje dijelova, nabavljenih od dobavljača za potrebe ugradnje u novi proizvod, krajnjim kupcima koji bi te dijelove koristili za proizvodnju proizvoda koji su zamjenski proizvodi proizvoda koje proizvodi dobavljač.

(3) Aktivna prodaja, u smislu stavaka 1. i 2. ovoga članka, podrazumijeva aktivno traženje i pristupanje kupcima ili određenoj grupi kupaca koji se nalaze na isključivom teritoriju drugog distributera, sklapanje pojedinačnih ugovora te poduzimanje mjera za ponudu proizvoda tim kupcima, te osnivanje podružnica, skladišta ili organiziranje distributivne mreže i promidžbe na isključivom teritoriju drugog distributera. Pod aktivnim pristupanjem smatra se posjećivanje kupaca, slanje pošte kupcima što uključuje i elektroničku poštu, oglašavanje putem medija i drugih sredstava javnog priopćavanja ciljanih isključivo na te kupce ili grupu kupaca na isključivom teritoriju drugog distributera.

(4) Pasivna prodaja, u smislu stavaka 1. i 2. ovoga članka, podrazumijeva odgovaranje na zahtjeve pojedinačnih kupaca uključujući isporuku proizvoda takvim kupcima, uz napomenu da takvo odgovaranje ne smije biti posljedica djelovanja aktivne prodaje. Pod pasivnom prodajom smatra se i općenito reklamiranje ili oglašavanje u medijima ili na internetu koje dopire izvan nečijeg isključivog teritorija ili određene grupe kupaca, koje je rezultat razvoja tehnologije odnosno jednostvnosti pristupa, pa se smatra razumnim načinom pristupanja tim kupcima ili grupama kupaca.

Teška ograničenja u sporazumima između tržišnih takmaca u posebnim slučajevima

Članak 9.

U sporazumima sklopljenim između tržišnih takmaca u smislu članka 3. stavka 2. točke a) i c) ove Uredbe, u slučajevima u kojima tržišni takmaci za potrebe sporazuma ne djeluju na istoj razini proizvodnje ili distribucije, teškim ograničenjem tržišnog natjecanja smatra se bilo koje ograničenje navedeno u članku 7. i članku 8. stavku 1. ove Uredbe.

*Ograničenja u slučaju postojanja
paralelne mreže sporazuma male vrijednosti*

Članak 10.

(1) Agencija može, u smislu članka 13. stavka 4. Zakona, po službenoj dužnosti pokrenuti postupak ocjene pojedinog sporazuma koji ispunjava uvjete iz članka 13. stavka 2. Zakona i uvjete iz ove Uredbe, ako kumulativni učinci tog sporazuma i drugih sporazuma na mjerodavnom tržištu, značajno narušavaju, ograničavaju ili sprječavaju tržišno natjecanje.

(2) Agencija može pokrenuti postupak, u smislu stavka 1. ovoga članka, u slučaju ako paralelne mreže sporazuma koji imaju sličan učinak na narušavanje, ograničavanje ili sprječavanje tržišnog natjecanja, u smislu članka 4. stavka 3. ove Uredbe, pokrivaju više od trideset posto (30%) mjerodavnog tržišta.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 11.

Svi sporazumi s neznatnim tržišnim udjelom u smislu ove Uredbe, koji su sklopljeni do stupanja na snagu ove Uredbe, moraju biti usklađeni s ovom Uredbom u roku od šest (6) mjeseci od dana njezinog stupanja na snagu.

Stupanje na snagu

Članak 12.

Ova Uredba stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

Klasa:
Urbroj:
Zagreb, 2004.

Predsjednik
dr. sc. Ivo Sanader, v.r.

OBRAZLOŽENJE

Uredba o sporazumima male vrijednosti (dalje: Uredba) donosi se na temelju članka 13. stavka 3. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja ("Narodne novine", broj 122/2003; u daljnjem tekstu: ZZTN).

Člankom 13. stavkom 3. ZZTN utvrđeno je da Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, donosi uvjete kojima sporazumi male vrijednosti moraju udovoljavati, te ograničenja ili odredbe koje ne smiju sadržavati.

Člankom 13. stavkom 2. ZZTN uređuju se koji se sporazumi smatraju sporazumima male vrijednosti. Riječ je o sporazumima u kojima je zajednički tržišni udio sudionika sporazuma i poduzetnika pod njihovom kontrolom neznatan, pod uvjetom da ne sadrže odredbe koje unatoč neznatnom tržišnom udjelu dovode do sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja.

Predmet Uredbe su uvjeti koje, pored osnovnih uvjeta utvrđenih člankom 13. stavkom 2. ZZTN, sporazumi male vrijednosti moraju udovoljavati, ograničenja ili odredbe koje takvi sporazumi ne smiju sadržavati za izuzeće tih sporazuma od primjene članka 9. stavka 1. ZZTN.

Člankom 67. stavkom 1. ZZTN utvrđeno je da Vlada Republike Hrvatske uredbu kojom se propisuju uvjeti za sporazume male vrijednosti iz članka 13. stavka 3. ZZTN mora donijeti u roku od tri mjeseca od dana stupanja ZZTN na snagu.

Ova je Uredba sadržajno usklađena s pravom Europske unije. Temelj za usklađivanje je članak 69. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i Republike Hrvatske, sklopljen 29. listopada 2001. (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 14/2001; dalje: SSP).

Obveza Republike Hrvatske da svoje zakonodavstvo uskladi s pravnom stečevinom Europske zajednice (*acquis communautaire*) proizlazi iz članka 69. SSP. Ta je obveza nastala već samim potpisivanjem rečenog sporazuma. Potrebno ju je u potpunosti ispuniti u roku od šest godina od njegovog potpisivanja. Međutim, područje tržišnog natjecanje izričito je navedeno kao jedno od prioriternih područja usklađivanja. Za područje tržišnog natjecanja, uz članak 69. SSP, značajne su odredbe članka 40., a naročito članka 70. SSP.¹

Obveza usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske zajednice podrazumijeva i usklađivanje sa sekundarnim zakonodavstvom Zajednice. Stoga je pri izradi ove Uredbe korišteno Priopćenje Komisije (EZ) o sporazumima male vrijednosti koji bitno ne ograničavaju tržišno natjecanje prema članku 81. stavku 1. Ugovora o osnivanju Europske zajednice (OJ C 368 od 22. 12. 2001.).²

¹ Tekst članka 40., članka 69. i članka 70. SSP dostavlja se u prilogu kao Dodatak I.

² Tekst Priopćenja Komisije (EZ) o sporazumima male vrijednosti koji bitno ne ograničavaju tržišno natjecanje prema članku 81. (1) Ugovora o osnivanju Europske zajednice -OJ C 368 od 22. 12. 2001. (izvornik na engleskom jeziku i neslužbeni prijevod na hrvatski jezik Ministarstva za europske integracije) dostavlja se u prilogu kao Dodatak II.

Prilog 2.

UREDBA O SPORAZUMIMA MALE VRIJEDNOSTI

Sažetak sadržaja uredbe

Članci 1. i 2. sadržavaju opće odredbe - predmet Uredbe i značenje pojmova koji se koriste u Uredbi,

Članci 3 - 5. sadrže odredbe o uvjetima kojima sporazumi moraju udovoljavati, u smislu tržišnog udjela,

Članci 6 - 10. - odredbe koje sporazumi ne smiju sadržavati, koje predstavljaju teška ograničenja tržišnog natjecanja, posebno za sporazume zaključene između poduzetnika koji su tržišni takmaci i onih koji nisu tržišni takmaci,

Članci 11 i 12. sadržavaju prijelazne i završne odredbe.

Prilog 3.

UREDBA O SPORAZUMIMA MALE VRIJEDNOSTI

Očitovanje o iznesenim primjedbama na Nacrt prijedloga Uredbe, te razlozi za njihovo prihvatanje odnosno odbijanje

Ured za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske

- članak 2.

Usvojene su primjedbe i upute Ureda za zakonodavstvo u vezi definicija pojmova danih u članku 2., te su definicije pojedinih pojmova brisane i uvrštene u relevantne odredbe Uredbe.

- Cijeli tekst Nacrta Prijedloga Uredbe

Primjedba Ureda za zakonodavstvo odnosila se i na odredbe kojima su prekoračene ovlasti u izradi nacrta i usvajanju teksta Uredbe, koje su propisane člankom 13. stavkom 3. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, 122/2003, dalje: ZZTN). U skladu s navedenom primjedbom, usklađen je tekst Nacrta.

- Cijeli tekst Nacrta Prijedloga Uredbe

Primjedbe su se odnosile i na nomotehničke nedostatke kako i na nedostatke jasnoće pojedinih odredbi. U tom je smislu pregledan i dorađen tekst Nacrta prijedloga Uredbe